

FOREF Europe (Forum for Religious Freedom), **Office:** Seidengasse 28/4, 1070 Vienna, AUSTRIA
President: Dr. Aaron Rhodes, **Secretary General:** Peter Zoehrer
Phone: +43 6645238794, **E-mail:** foref.office@gmail.com, **Website:** foref.info, **Blog:** www.foref-europe.org

EBESZ Humán dimenzió ülészak

Varsó, 2015. szeptember 30

14. munkaiülés: Tolerancia és diszkriminációellenesség II.

Magyarország: A módosított egyháztörvény továbbra sem felel meg az EBESZ és az Emberi Jogok Európai Bírósága követelményeinek

Javaslatok

Az Európai Vallásszabadságért Fórum (FOREF) az alábbiakra szólítja fel Magyarországot kormányát:

- tartózkodjon a vallási közösségek jogi státuszának további módosításától, ellenben orvosolja a vallásszabadsághoz való jog 2011-es megsértését amely abból fakadt, hogy a vallási közösségeket megfosztották egyházi státuszuktól;
- az egyházaknak kizárólag objektív kritériumok alapján juttasson kiváltságokat, nem pedig az állam vagy a parlament konkrétan meg nem határozott döntési kompetenciája alapján;
- részesítsen minden vallási közösséget egyenlő elbánásban a vallási gyakorlatot illetően;
- dolgozza át a 2011. évi CCVI törvény javasolt módosítását oly módon, hogy az harmonizálja a Helsink elvekkkel, a nemzetközi emberi jogokkal, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és társai kontra Magyarország* című döntésével.

A magyar egyháztörvény továbbra is problematikus

Magyarországon 2011-ben új törvényt hirdettek ki az egyházak jogi állásáról (2011. évi CCVI törvény). Ez a törvény megközelítőleg 200 vallási közösséget fosztott meg jogi személyiségétől és a jog alapján elismert egyházak számát 14-re csökkentette Magyarországon. 2012 februárjában nemzetközi nyomásra a Parlament 31-re növelte az elismert egyházak számát. 2013 februárjában a

magyar Alkotmánybíróság az elismert egyházak státuszuktól való megfosztását alkotmányellenesnek minősítette. A Bíróság döntésére válaszképpen a Parlament 2013 márciusában módosította az alaptörvényt. 2013 júniusában és szeptemberében a Parlament módosította a 2011. évi CCVI törvényt azáltal, hogy kétszintes besorolást hozott létre amely alapján az egyházakat a „vallási közösség” vagy „bevett egyház” kategóriába sorolta. 2013 szeptemberében a Parlament módosította az alaptörvényt azzal a nem titkolt céllal, hogy a Parlamentet ruházza fel azzal a jogosultsággal, hogy a vallási közösségek közül kiválassza azokat, amelyekkel együttműködik közcélú feladatok ellátásában. 2014 áprilisában az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és társai kontra Magyarország* című döntésében arra a következtetésre jutott, hogy Magyarország megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 9. és 11. cikkelyét. Ez a döntés 2014 szeptemberében emelkedett jogerőre. Ez év szeptemberében (2015. szeptember), az EJEB döntésére válaszképp a Magyar Kormány nyilvánosságra hozta a 2011. évi CCVI törvény tervezett módosítását. Sajnos a javasolt módosítás nem orvosolja a vallásszabadsághoz való jognak a Bíróság által meghatározott legsúlyosabb megszegését. Először is, a javasolt módosítások átmeneti rendelkezései inkább súlyosbítják ahelyett, hogy orvosolnák az EJEE korábbi megszegését. Másodsorban az államnak biztosított döntési jog alapján továbbra is önhatalmúan döntene a bejegyzési eljárásban, amit mind az EJEB mind pedig a Velencei Bizottság kritikával illetett.

A javasolt átmeneti rendelkezések a korábbi diszkriminációt iktatják törvénybe

Miután a Magyar Alkotmánybíróság az egyházak státuszuktól való megfosztását alkotmányellenesnek ítélte, a Magyar Kormány módosította az egyházi törvényt egy kettős besorolási rendszert hozva létre és a státuszukat veszített egyházaknak felkínálva a lehetőséget, hogy „vallási egyesületi” státuszért folyamodjanak. A kettős besorolási rendszer ellenére az EJEB úgy foglalt állást, hogy a magyar egyházak státuszuktól való megfosztása szembemegy a vallásszabadsághoz való joggal. A státuszukat veszített egyházak, még azt követően is, hogy egyesületként lettek bejegyezve, jóval kevesebb joggal rendelkeznek mint 2011 előtt. A jelenlegi módosítási javaslat a kettős besorolási rendszert hármassá kívánja változtatni. A hármasság azonban nem orvosolja az alapvető jogsértést. Sőt, ha a kettős besorolási rendszer sem tudta orvosolni a státuszvesztés jogi következményeit, miért tenné azt hatékonyabban egy hármasság?

Az igazság az, hogy az alacsonyabb besorolású közösségek továbbra sem fogják visszakapni azokat a jogokat, amelyeket korábban mint egyházak élveztek. Például az Igazságügyi Minisztérium által közzétett koncepciója szerint a „vallási közösségek” (a legalacsonyabb szint) más egyházakkal ellentétben nem lennének jogosultak a jövedelemadóiból felajánlható 1%-os egyházi hozzájárulásra. Mivel ez a hozzájárulás közvetlenül a hitéleti tevékenységet támogatja, indokolatlan diszkriminációnak minősül az, ha bizonyos vallási közösségek elfogadhatják az effajta hozzájárulást míg mások nem. A törvény ezen rendelkezését az EJEB is határozottan kritizálta. A Bíróság szerint:

Csak a bevett egyházak szedhetik be a hívők által felajánlott személyi jövedelemadó 1 százalékát és az azt kiegészítő állami támogatást. Ezek az összegek a hitéleti tevékenységet hívatottak támogatni. A Bíróság emiatt úgy találja, hogy az effajta megkülönböztetés nem felel meg az állam semlegességének követelményének, és nem találja nyomát semmilyen objektív kritériumnak amely ezt a megkülönböztető bánásmódot indokolná. (*Magyar Keresztény Mennonita Egyház v. Hungary*, 112)

A Bíróság félreérthetetlen döntése fényében meglepő, hogy a Magyar Kormány továbbra is ragaszkodik a diszkriminációt állandósító rendelkezéshez.

Emellett az átmeneti rendelkezések szerint minden „bevett egyházat” (ez jelenleg a legmagasabb szint) automatikusan elismernek mint „bejegyzett” egyházat (az új legmagasabb szint) ha a véglegesített törvény hatályba lép. A „bevett egyházak” többsége azonban nem felel meg a törvényben a „bejegyzett egyházaktól” megkövetelt feltételeknek. A „bejegyzett egyházaknak” vagy 10 000 fős tagsággal kell rendelkezniük, vagy legalább 4000 magánszemély kellett hogy felajánlja befizetett személyi jövedelemadójának egy százalékát egy ötéves időszak alatt. A legfrissebb népszámlálási adatok alapján a 31 bevett egyházból csak 6 rendelkezik 10 000 főt elérő vagy meghaladó tagsággal. Nyilvános adóadatok alapján a 31 bevett egyház közül csak 11 kapott rendszeres adófelajánlást több mint 4000 magánszemélytől 2011 és 2014 között.

Ezen túlmenően, a módosítási tervezet szerint a „bevett egyházaktól” eltérően a „vallási egyesületeknek” a bírósághoz kell folyamodniuk új jogi státuszért. Ez azt jelenti, hogy a Magyar Kormány a javasolt új módosítással különbséget tesz a „bevett egyházak” és a „vallási közösségek” között és egyúttal saját törvénye rendelkezéseit is figyelmen kívül hagyja. Mivel a vallási csoportok eredeti, egyenlő elbánást nélkülöző besorolása megszegte a vallásszabadságra vonatkozó jogot, ezen különbségek további fenntartása új módosítások révén semmiképpen nem tekinthető az EJEB által kifogásolt törvényszegések kiigazításának.

Az állam saját hatáskörű döntési joga önkényes diszkriminációhoz vezet

A CCVI törvény leginkább kritizált aspektusa azt volt, hogy az Országgyűlés „bevett egyházi” státuszt kétharmados szavazás alapján adományoz. Első olvasatra úgy tűnik, hogy a módosítás kiiktatja ezt a rendelkezést mivel mindegyik szinten a bíróság dönt a regisztrációról. A módosítás azonban lehetővé teszi az állam számára, hogy „együtműködési megállapodásokat” kössön a „bejegyzett egyházakkal” saját belátása alapján. Ez a rendelkezés, amely alapján bizonyos vallási közösségek többlet támogatáshoz juthatnak míg mások nem, tulajdonképpen egy negyedik szintet teremt a jogi elismerésben. Az egyházi törvény nem tér ki arra, hogy az állam hogyan fog „együtműködési megállapodásokat” kötni saját belátása alapján. Azonban Magyarország Alaptörvényének ésszerű értelmezése alapján arra a következtetésre juthatunk, hogy a saját belátás szerint hozott döntési jogot az Országgyűlés gyakorolhatja. A kormányképviselők nyilatkozatai a magyar sajtóban szintén azt a benyomást keltik, hogy az Országgyűlés fogja ezt a jogot gyakorolni.

EBESZ szabályok megkövetelik, hogy az állam maradjon semleges és legyen pártatlan a vallási közösségekkel szemben. Az államnak bizonyosan van némi mérlegelési joga az egyházakkal létesítendő jogi együtműködés kereteit illetően, de az állam, miután megteremtette ennek a kereteit, köteles ezen belül pártatlan maradni minden egyházzal szemben. Ha az állam „együtműködési megállapodást” köt bizonyos egyházakkal, azt csak objektív és releváns kritériumok alapján teheti. Az ahogy az Országgyűlés kiválasztja, hogy melyik egyházzal kíván együtműködni nélkülözi az eljárásbeli garanciát arra, hogy a döntések objektív és releváns kritériumok alapján, pártatlanul szülessenek meg. Egyébként is, ha az „együtműködési megállapodás” létesítése objektív és releváns kritériumok alapján dől el, nehéz olyan szituációt elképzelni amelyben egy ilyen döntés mérlegelési jogon alapul.

A CCVI törvény javasolt módosítása tehát megváltoztatná ugyan a törvényt, de anélkül, hogy annak lényeges tartalmát érintené. Ahelyett, hogy a státuszukat veszített egyházak jogfosztását orvosolná, a javasolt módosítás a vallásszabadsághoz fűződő jogot sértő rendelkezéseket új jogi alapra helyezi. Ahelyett hogy a törvény kiigazítaná azt a helyzetet amelyben az Országgyűlés saját hatáskörben osztja a jogi kiváltságokat az egyházaknak, a módosítások ezt az önkényes döntési jogot más jogi formába öntik.

A FOREF felszólítja a Magyar Kormányt, hogy a jelenlegi törvénymódosítást ne nyújtsa be a Parlamentnek szavazásra, alapvetően módosítsa a törvényt és ne csak kozmetikázza azt, úgy hogy a törvény képes legyen orvosolni az Emberi Jogok Európai Bírósága által megállapított törvényszegéseket, és kérjen segítséget a Helsinkii Egyezmény tagállamaitól annak érdekében, hogy a magyar egyházi törvény megfeleljen a Helsinkii követelményeknek, a nemzetközi emberi jogoknak, valamint az EJEB *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és társai kontra Magyarország* című döntésének.